

LIBRI

www.libridergi.org

Epigrafi, Çeviri ve Eleştiri Dergisi

Journal of Epigraphy, Reviews and Translations

Sayı VI (2020)

P. N. HUNT, *Hannibal*. İstanbul 2019. Kronik Kitap, 400 sayfa.
Çev. S. ÖZGÜLER. ISBN: 9786057635273

Oktay Eser ORMAN

*Libri: Epigrafi, Çeviri ve Eleştiri Dergisi'*nde bulunan içeriklerin tümü kullanıcılara açık, serbestçe/ücretsiz "açık erişimli" bir dergidir. Kullanıcılar, yayıncıdan ve yazar(lar)dan izin almaksızın, dergideki kitap tanıtımlarını, eleştirileri ve çevirileri tam metin olarak okuyabilir, indirebilir, dağıtabilir, çıktısını alabilir ve kaynak göstererek bağlantı verebilir.

Libri, uluslararası hakemli elektronik (online) bir dergi olup değerlendirme süreci biten kitap tanıtımları, eleştiriler ve çeviriler derginin web sitesinde (libridergi.org) yıl boyunca ilgili sayının içinde (Sayı VI: Ocak-Aralık 2020) yayımlanır. Aralık ayı sonunda ilgili yıla ait sayı tamamlanır.

Dergide yayımlanan eserlerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

Atıf Düzeni O. E. Orman, *Hannibal*. Yazar: P. N. Hunt, Çeviren: S. Özgüler, *Libri* VI (2020) 157-158.

Geliş Tarihi: 20.01.2020 | Kabul Tarihi: 10.02.2020

Elektronik Yayın Tarihi: 06.05.2020

Editörya: Phaselis Research Project
www.libridergi.org

P. N. HUNT, *Hannibal*. İstanbul 2019. Kronik Kitap, 400 sayfa. Çev. S. ÖZGÜLER. ISBN: 9786057635273

Oktaç Eser ORMAN^{1*}

Kartaca kolonisi, MÖ ca. 814 yılında Fenikeli tüccarlar tarafından kurulmuştur. Zaman içerisinde ticari yetenekleriyle zenginleşen kent ahalisi, Akdeniz'in neredeyse tamamıyla ticari ilişkiler içerisinde bulunmaktaydı. Roma'nın en büyük düşmanlarından biri olan Hannibal Barca bu kent sınırları içerisinde doğmuş ve babasının onu iyi bir asker olarak yetiştirmesiyle Roma'nın başına büyük dertler açmıştı. Kitap, genel olarak Hannibal'in hayatını konu almakla beraber, kısa anekdotlarla da karşılaştığı düşmanlarından bahsetmektedir. Eser, *Yazarın Notu* (8), *Çevirmenin Notu* (8), ve *Ön Söz* (9) bölümlerinin ardından yirmi dört ana bölüme ayrılmaktadır.

Yemin (13-28) başlıklı ilk bölümde, Hannibal'in ailesi, doğumu, isminin kökeni gibi bilgilere değinilmekle beraber, Kartaca'nın kuruluşu, kolonileri, Romalılarla aralarındaki farklar gibi genel konulara yer verilmektedir. Birinci Kartaca savaşını da bu bölümde ele alan yazar, Hannibal'in babası Hamilkar'ın Roma'ya olan bitmek bilemeyen nefretinin oğluna geçişini de bize aktarmaktadır. Hannibal'in babasıyla birlikte bölüm sonlanmaktadır. *Genç Hannibal* (29-36) bölümünde ise Hannibal'in 10 yaşında babası ile İber yarımadasına gidişi ve burada koloni kurmaları anlatılmaktadır. İber yarımadasında bulunan Hannibal'in burada iyi bir askeri eğitim aldığına değinen yazar, bölümün devamında bir bölük askere komuta eden genç Hannibal'in pusuya düşmemesi için babası Hamilkar'ın kendini feda etmesini ele almaktadır. *İspanya* (37-48) adlı bölümde, Hamilkar'ın ölümünden sonra komutayı alan Hasdrubal (oğul olan değil) yardımcılığına Hannibal'i getirerek İber yarımadasının güneyini kontrolleri altına aldıkları bizlere aktarılmaktadır. Yazar, Hamilkar'ın Romalılarla yaptığı sınır antlaşmasının ardından ölmesi komutayı artık Hannibal'e geçirdiğini anlamaktadır. *Saguntum* (49-57) bölümünde Kartaca-Roma Antlaşmasında Saguntum'un yeri ve iki devlet arasındaki anlaşmazlık konuları ele alınmaktadır. Ayrıca, Hannibal'in Saguntum'a doğru ilerleyerek kuşatma altına alması ve buradaki zaferi bu bölümde aktarılmaktadır. *Pireneler Üzerinden* (58-66) adlı bölüm bizlere tarihi kaynaklar üzerinden Hannibal'in ordusu, III. Darius ve I. Kserkses'in ordularını karşılaştırmaktadır. Hannibal'in genç yaşta çok dilli bir orduyu yönetecek bilgiye sahip olmasının aldığı eğitimden kaynaklı olduğuna değinilmektedir. Ayrıca Hannibal'in Roma yolculuğundaki lojistik sıkıntılarla beraber Pirene'yi aşma çabaları bu bölümde anlatılmaktadır. *Rhône'u Geçmek* (67-75) adlı altıncı bölümde, Alp dağlarının eteklerinde bulunan Rhône nehrini geçmek zorunda olan Hannibal'in hem Rhône nehrini hem de vahşi Kelt savaşçıları yenmesi ele alınmaktadır. *Alpler Geçidi* (76-83) bölümünde, Hannibal'in kış yaklaşırken aşmaya çalıştığı Alp geçitlerinde yaşadığı zorluklar ve orada yaşayan Kelt kavmi tarafından pusuya düşürülmesi anlatılmaktadır. *İkinci Pusu* (84-93) adlı bölümde Hannibal'in Alplerde uğradığı ikinci pusu konu alınmaktadır. Burada neredeyse tüm ordusunu kaybedecek olan Hannibal birçok yük hayvanını ve yiyeceğini de burada kaybettiği aktarılmaktadır. *Alplerin Zirvesi* (94-102) bu bölüm, Alpleri aşmak için

* MA, Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü, Akdeniz Sualtı Kültür Mirası Araştırmaları Anabilim Dalı, Antalya. oktay.orman@outlook.com | 0000-0002-9702-3043

yapılan bu yolculukta verilen molayla beraber inişte de verilen zayıflık belirtilmektedir. Onuncu bölüm olan *Ticinus* (103-115) bölümü ise bizlere Roma yolculuğunun en zorlu dönemini yaşamış ve Alpleri aşmış Hannibal'in Kelt müttefik arayışını aktarmaktadır. Ayrıca bölümün devamında Publius Scipio ile karşılaşması ve zaferle ayrılıp Keltlerin müttefikliğini kazanması aktarılmaktadır. *Trebia* (116-131) bölümü Hannibal'in Trebia nehrinin yakınlarında Roma'ya karşı aldığı ilk gerçek zaferi aktarılmaktadır. *Apeninler ve Arno Bataklıkları* (132-144) bu bölümde Hannibal'in Roma'ya ilerlerken ki en büyük sıkıntılarının birini yani Arno bataklıklarından geçişi anlatılmaktadır. Hannibal'e hem binlerce askere hem de bir göze mal olan bu bataklıktan geçişi ele alınmaktadır. *Trasimene* (145-159) bu bölüm Flaminius'u bize tanıtarak başlamaktadır. Trasimene gölünün kenarında doğayı kullanarak planlar yapan Hannibal'in hem Roma askerlerini hem de ünlü Flaminius'u katletmesi bu bölümde ele alınmaktadır. *Fabius Maximus ve Kaçış* (160-171) bölümü Trasimene yenilgisinden sonra Roma'nın askeri yönetim düzenini değiştirmesini anlatmakla beraber Hannibal'in Fabius Maximus'u ile Appius yolunda zekâ dolu bir şekilde atlatmasını aktarmaktadır. *Cannae* (172-194) adlı bölümde, Fabius'un Hannibal'e saldırmadan temkinli bir şekilde onu takip etmesinin nedenlerini görmekteyiz. Ayrıca, Fabius'un kısa süreli ordusunun başından ayrılmasını fırsat bilen Minucius'un, Hannibal'e saldırı düzenleyip elli beş bin Roma askeri, kırk sekiz *tribunus*'tan yirmi dokuzu ve seksen senatörün tamamının katledilmesini konu edinmektedir. *Güney İtalya Seferi* (195-212) bu bölümde yazar, Cannae zaferinin ismini ne kadar yücelttiğini anlatan Hannibal'in Roma ile arasında hiçbir engel kalmamasına karşın, gözünü güneye diktiğini aktarmaktadır. Güneye doğru inen Hannibal'in Kartaca ile ikmal hattı kurabilmek adına Tarentum'u alması bu bölümde ele alınmaktadır. Hannibal'in elinde olan Capua'nın, Roma tarafından kuşatıldığını aktaran *Roma'ya Yürüyüş* (213-226) adlı bölümde yazar, Hannibal'in kuşatma kuvvetlerini azaltmak için Roma'ya yürüdüğünü ve Hannibal'in kendilerini terk ettiğini düşünen Capualıların kenti Romalılara teslim ettiklerini aktarmaktadır. *İspanya'da Savaş* (227-238) adlı bölümde ise Hannibal'in İtalya'daki gücünü kaybetmesiyle beraber, kardeşi Hasdrubal'ın abisine yardıma gitmesi konu edilmektedir. Ayrıca Gnaeus ve Publius Scipio kardeşlerin Hasdrubal'i durdurmak için girdikleri savaşları ve yaptıkları hatadan ötürü nasıl öldürdüklerini anlatılmaktadır. *Scipio Cartagena'yı Ele Geçiriyor* (239-251) bölümünde, ölen Scipio kardeşlerden sonra gelen Genç Publius Scipio'nun hem babasının ve amcasının öcünü almak hem de Kartaca ve dolayısıyla Hannibal'in İspanya'daki gümüş kaynaklarını elinden almak için Cartagena'yı kuşatması ve ele geçirmesi konu edilmektedir. *Metaurus* (252-268) bu bölümde Hasdrubal'ın İtalya'ya varışı ve abisine gönderdiği mektubun Romalıların eline geçmesinden dolayı savaşa zorlanması anlatılmaktadır. Ayrıca bu savaşa zorla giren Hasdrubal'ın öldürülüşü ve Hannibal'in bu haberi alışı da bu bölümde ele alınmaktadır. *Roma Zaferi, İtalya'dan İspanya'ya* (269-284) uzun süredir savaşmayan Hannibal'in Iuno tapınağına yaptırdığı bronz levha ile bölüme başlanırken, bölümün devamında, Scipio ve Gisco arasında geçen çetin mücadeleyi de ele almaktadır. Savaşın sonunda İspanya'nın tamamıyla Kartaca'dan alındığına da değinilmektedir. *Zama* (285-315) İspanya'nı kontrolünün tamamıyla Roma'da olması ve Scipio'nun gözünün Afrika'da olmasına değinilen bu bölümde Scipio tehdidi ile sarsılan Kartaca'nın Hannibal'i artık evine çağırmaları anlatılmaktadır. Ayrıca bölümün sonunda Hannibal'in son savaşı olan Zama savaşı da aktarılmaktadır. *Sürgün* (316-351) kitabın 23. bölümü olan bu bölümde Zama muharebesinden sonraki ağır barış koşullarını kabul eden Kartaca'nın durumu ve Hannibal'in komutanlığı bıraktıktan sonraki yaşamı ele alınmakta olup, Kartaca'dan kaçtıktan sonraki sürgün hayatı ve ölümüne değinilmektedir. *Hannibal'in Mirası* (338-350) kitabın son bölümü olan bu bölümde tarihçilerin Hannibal hakkında yazdıkları ele alınmaktadır. Ayrıca Hannibal ile kaderleri denk olan Scipio'nun aynı yıl (183) sürgünde ölüşü konu edilmektedir.